

Kosten eiwittransitie voor de consument

Nr. 2023/19A5, Den Haag, 13 december 2023

Achtergronddocument bij:

Gezonde eiwittransitie

2023/19, Den Haag, 13 december 2023

Nederlandse Food Price Database

Onderzoekers van het Amsterdam Public Health Research Institute hebben in 2018 de Food Price Database samengesteld.¹ Deze database bevat prijzen van ruim 900 voedingsmiddelen die in Nederland het meest worden geconsumeerd. Prijzen zijn verzameld in 2017 en 2018, in 20 verschillende winkels in Amsterdam (zowel supermarkten als lokale kleinere winkels). De laagste prijs per product is opgenomen in de database. Aanbiedingen werden daarbij niet meegenomen. De prijs is berekend per 100 gram gekocht product, en daarna is een correctie gedaan voor slinken (bijv. bij groente), toename (bijv. bij koken van rijst) en verliezen tijdens het klaarmaken waarmee de prijs per 100 g eetbare portie is berekend.

Deze database is inmiddels gekoppeld aan data van voedselinname van een aantal Nederlandse cohorten (EPIC-NL en HELIUS).^{1,2} Daarmee zijn kosten van individuele voedselinname berekend. De Food Price database is ook gebruikt in het DIETCOST programma.³ Met dit model wordt rekening gehouden met variaties in voedingspatronen (gedurende twee weken) en kunnen kosten van huidige en gemodelleerde voedingspatronen worden vergeleken.

Kosten van de eiwittransitie voor de consument

De commissie heeft de gegevens van de Nederlandse Food Price database gebruikt om kosten van de eiwittransitie voor de consument te schatten. Zie tabel 1. De prijzen zijn uitgedrukt per 100 gram eetbaar product. De kosten van eiwitbronnen zijn gekoppeld aan de gemiddelde samenstelling van het huidige voedingspatroon (met 40% plantaardig eiwit) en een voedingspatroon met 60% plantaardig eiwit.

De verschuiving van eiwitbronnen (inclusief 10% verlaging) leidt in het huidige voorbeeld tot iets hogere kosten van de eiwitbronnen in de voeding (2,94 i.p.v. 2,89 euro). De keuze van de specifieke voedingsmiddelen heeft echter invloed op de prijs. De huidige bordjes geven de verschuiving van alle eiwitbronnen weer (van alles een beetje), dus reflecteert mogelijk een redelijk gemiddelde, maar geeft niet weer welke spreiding er kan zijn.

De gebruikte gegevens zijn verzameld in 2018. Volgens het CBS is de prijs van voedingsmiddelen sindsdien gestegen met ongeveer 33%. De prijsstijging van dierlijke producten (27-43%) ligt wat hoger dan die van plantaardige producten (20-30%). Zie tabel 2. Bij correctie van de prijs van de bordjes voor de inflatie (+35% voor dierlijke, +25% voor plantaardige eiwitbronnen) komen de kosten van beide voorbeeldbordjes dichterbij elkaar uit (3,73 en 3,76 euro).

Het is mogelijk dat veranderingen in eiwitbronnen ook leiden tot andere aanpassingen in het voedingspatroon. De bordjes geven geen volledige dagvoeding en veranderingen in de voeding buiten de eiwitbronnen om zijn dus niet meegenomen.

Tabel 1 Kosten van twee voorbeeldbordjes; huidige eiwitbronnen en eiwitbronnen bij een verschuiving naar 40/60 dierlijk/plantaardig eiwit, tegelijk met een daling van 10% in eiwitinname. (Data Food price database 2018)

	Huidige verhouding (60/40 dier/plant, 1666 g, 1274 kcal)		Verschuiving naar 40/60 en 10% en verlaging (1609 g, 1354 kcal)	
	Portie (gram)	Prijs in euro per portie	Portie (gram)	Prijs in euro per portie
Rundergehakt^a	21,4	0,12	12,8	0,07
Varkensfiletlap	22,5	0,27	13,5	0,16
Kipfilet	31,5	0,28	18,9	0,17
Melk	199,8	0,14	119,9	0,08
Yoghurt	101,1	0,07	60,7	0,04
Kaas	33,4	0,26	20,0	0,15
Vis	14,6	0,07	8,8	0,04
Eieren	19,8	0,06	11,9	0,04
Brood	170,9	0,22	230,7	0,30
Pasta	20,7	0,03	27,9	0,04
Rijst	65,9	0,03	88,9	0,04
Noten	19,0	0,26	25,6	0,35
Groente	167,6	0,87	226,3	1,18
Aardappelen	105,9	0,20	142,9	0,27
Peulvruchten	5,3	0,01	7,1	0,01
Prijs (Euro)		2,89		2,94

^a een erg goedkope variant van rundvlees.

Tabel 2 Prijsstijging voedingsmiddelen tussen 2018 en (febr) 2023. Bron: CBS.

	CPI 2018	CPI febr 2023	%toename	opmerking
Voedingsmiddelen totaal	103,58	137,23	31,4	NB: 'sojaproducten' worden bij groente genoemd, verder worden vleesvervangers niet apart genoemd
Vlees	105,22	140,76	33,8	
Vis, schaal en schelpdieren	115,64	147,10	27,2	
Melk, kaas en eieren	108,39	155,68	43,4	Incl. sojamelk
Brood en granen	100,01	129,55	29,5	
Fruit	109,60	127,68	16,5	Incl. noten, zaden
Groente	106,86	139,85	30,9	Incl. peulvruchten, sojaproducten

CPI: consumentenprijsindex=indexcijfer dat het prijsverloop weergeeft van een pakket goederen en diensten zoals dit gemiddeld wordt aangeschaft door alle Nederlandse huishoudens.

Literatuur

- 1 Mackenbach JD, Dijkstra SC, Beulens JWJ, Seidell JC, Snijder MB, Stronks K, et al. Socioeconomic and ethnic differences in the relation between dietary costs and dietary quality: the HELIUS study. *Nutr J* 2019; 18(1): 21.
- 2 Hoenink JC, Beulens JWJ, Harbers MC, Boer JMA, Dijkstra SC, Nicolaou M, et al. To what extent do dietary costs explain socio-economic differences in dietary behavior? *Nutr J* 2020; 19(1): 88.
- 3 Hoenink JC, Waterlander W, Vandevijvere S, Beulens JWJ, Mackenbach JD. The cost of healthy versus current diets in the Netherlands for households with a low, middle and high education. *SSM Popul Health* 2022; 20: 101296.

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement 'voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek' (art. 22 Gezondheidswet). De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid. De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald: Gezondheidsraad.

Kosten eiwittransitie voor de consument.

Achtergronddocument bij: Gezonde eiwittransitie.

Den Haag: Gezondheidsraad 2023; publicatienr. 2023/19A5.

Auteursrecht voorbehouden

